
Зміст

- Постельжук О.* Новітні види
інформаційно-аналітичної продукції
обласних універсальних наукових
бібліотек України 3
- Лобузїна К.* Інформаційні технології створення
національних бібліографічних ресурсів. 9
- Юрик І.* Роль белорусских библиотек
в интеграции отечественной научной
периодики в международное
информационное пространство 15
- Добко Т.* Платні довідково-бібліографічні
послуги бібліотек:
історія і сучасність 19
- Головаха С.* Наукова бібліотека
в соціальних мережах. 29
- Ніколаєва Т.* Документи з фондів
Центрального архіву
зарубіжної україніки
до II Українського наукового
з'їзду у Празі 1932 р. 33
- Зуб В.* Бібліотечні втрати та шляхи
їх мінімізації:
документознавчий аспект 36
- Дем'янюк Л.* Публічні бібліотеки
у сучасному Ірані 46

Дари бібліотекам

- Дари Національній бібліотеці України
імені В. І. Вернадського 53
- Презентація книги
«Лікарські рослини Туркменістану»
в Національній науковій медичній бібліотеці
України 55

Contents

- Postelzhuk O.* Innovative
analytical and informational products
of the regional Ukrainian universal
scientific libraries 3
- Lobuzina K.* Informational technologies
for creation of national bibliography resources 9
- Yurik I.* Belarussian libraries
in the process of integration
of the national periodicals into
the global information network. 15
- Dobko T.* Fees for information
and bibliography library services:
history and current state 19
- Holovakha S.* Scientific library
in social nets. 29
- Nikolaeva T.* Presentation
of the Central archive
of the foreign Ukrainian Studies
at the 2nd Ukrainian Scientific Congress,
Prague 1932 33
- Zub V.* Library documents losses
and the ways of their minimalization:
documentary studies aspect. 36
- Demianiuk L.* Public libraries
in modern Iran 46

Gifts for libraries

- Gifts presented to V. I. Vernadskyi National Library
of Ukraine 53
- Presentation of the work
«Medical herbs of Turkmenistan»
in National scientific medical library
of Ukraine 55

Олена Постельжук,

аспірантка Рівненського державного гуманітарного університету

Новітні види інформаційно-аналітичної продукції обласних універсальних наукових бібліотек України

Стаття присвячена розкриттю особливостей наповнення та функціонального призначення нових видів інформаційно-аналітичної продукції обласних універсальних наукових бібліотек України. Наведено приклади інформаційно-аналітичних продуктів ОУНБ України. Розглядаються дайджести як вид інформаційно-аналітичної продукції, який поширений в практиці ОУНБ для забезпечення інформаційних потреб користувачів.

К л ю ч о в і с л о в а: інформаційно-аналітична діяльність, інформаційно-аналітична продукція, інформаційний продукт, дайджест, обласна універсальна наукова бібліотека.

The article reveals the features of content and functional purpose of new types of information and analytical products of the regional universal scientific libraries. Prime examples of informational-analytical products of the regional universal scientific libraries of Ukraine are made. Digests as a type of informational-analytical products, which is widespread in the practice of the regional universal scientific libraries for providing the information needs of users, are examined.

K e y w o r d s: informational-analytical activity, informational-analytical products, information product, digest, regional universal scientific library.

З кожним роком бібліотеки дедалі більше уваги приділяють не тільки збереженню наявних документних ресурсів та забезпеченню читачів інформацією на їх основі, а й всебічному пошуку, аналізу, узагальненню та наданню користувачам значно переробленої та пристосованої до їх потреб нової інформації. Водночас з динамічним розвитком інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек зростає роль їхньої інформаційно-аналітичної продукції (далі ІАП) в обслуговуванні користувачів. Обласні універсальні наукові бібліотеки України (далі ІОУНБ) не стоять осторонь цього процесу, а вдосконалюють і розширюють асортимент власної інформаційної продукції, своїх послуг. Тому вивчення їх досвіду, його узагальнення та оприлюднення є актуальною проблемою сучасного бібліотекознавства.

Тема інформаційної продукції доволі часто висвітлюється на сторінках фахових періодичних видань, її обговорюють учасники наукових конференцій, однак, вона має свої проблемні ділянки. Серед науковців, які активно досліджують це питання, можна назвати Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалову [15], Д. Й. Блюменау [3], В. В. Брежнєву, В. А. Мінкіну [4], Г. М. Швецова-Водка,

наприклад, розглядає інформаційну продукцію з позицій бібліографознавства та документознавства [19, 20]. В. Г. Дригайло характеризує інформаційні продукти та послуги в бібліотечній сфері [8]. С. В. Дригайло акцентує увагу на класифікації та застосуванні інформаційних продуктів наукових бібліотек [9].

Значну увагу проблемам інформаційно-аналітичної діяльності, зокрема ІАП, присвячують дослідники Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі – НБУВ). Наприклад, Н. Антономова [1], В. Бондаренко [2] розглядають особливості та основні етапи створення інформаційно-аналітичного продукту як результат інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек. Л. Чуприна висвітлює особливості створення ІАП на основі інформаційних ресурсів НБУВ [18]. І. Вишневська досліджує питання електронної інформаційно-аналітичної продукції як засобу удосконалення обслуговування користувачів [6]. І. Терещенко уточнює зміст поняття «інформаційний ринок» та особливості формування національного ринку електронних інформаційних продуктів та послуг [17].

Інформаційно-аналітична діяльність та створення інформаційно-аналітичних продуктів ОУНБ України ще не стали предметом спеціального

(або інформаційно-аналітичний) бюлетень, альманах, путівник, дайджест.

Разом з тим варто зазначити, що дослідженню інформаційно-аналітичної продукції ОУНБ приділяється недостатньо уваги, це питання є мало розробленим і потребує подальшого ґрунтовного аналізу. На особливу дослідницьку увагу заслуговує класифікація інформаційної продукції бібліотек. Вкрай важливо чітко розмежовувати види тих інформаційних продуктів, які є безпосередньо інформаційно-аналітичною продукцією, а які, можливо, перехідною формою з одного виду інформаційної продукції в інший.

Список використаних джерел

1. Автономова Н. Інформаційні продукти та послуги як результат виробничої діяльності бібліотек / Н. Автономова // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2009. – Вип. 25. – С. 253–260.
2. Бондаренко В. Технологія створення і специфіка використання інформаційно-аналітичного продукту в контексті запитів сучасних замовників / В. Бондаренко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2009. – Вип. 25. – С. 305–314.
3. Блюменау Д. И. Информационный анализ/синтез для формирования вторичного потока документов / Д. И. Блюменау. – СПб : Профессия, 2002. – 240 с.
4. Брежнева В. В. Информационное обслуживание: продукты и услуги, предоставляемые библиотеками и службами информации предприятий / В. В. Брежнева, В. А. Минкина ; СПбГУКИ. – СПб : Профессия, 2004. – 304 с.
5. Вахрамеева З. В. Дайджест как продукт информационной деятельности / З. В. Вахрамеева, І. В. Курбангалеева // Библиосфера. – 2008. – № 2. – С. 49–53.
6. Вишневська І. Електронні інформаційно-аналітичні продукти бібліотек як засіб удосконалення обслуговування користувачів / І. Вишневська // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2007. – Вип. 18. – С. 5–12.
7. Вітушко Н. Бібліотека як центр інформаційно-аналітичного виробництва / Н. Вітушко // Україна: події, факти, коментарі. – 2010. – № 14. – С. 75–82.
8. Дригайло В. Г. Технология работы библиотеки : науч.-практ. пособие / В. Г. Дригайло. – М. : Либерей-Библиформ, 2009. – 541 с.
9. Дригайло С. В. Бібліотечно-інформаційні продукти і послуги для користувачів наукових бібліотек / С. В. Дригайло // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2010. – № 4. – С. 79–86.
10. ДСТУ 3017-95. Видання. Основні види. Терміни та визначення. – К., 1995. – 47 с.
11. Звіт про роботу Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І. Франка за 2010 рік / Івано-Франківська ОУНБ. – Івано-Франківськ, 2011. – 46 с.
12. Звіт про роботу Миколаївської обласної універсальної наукової бібліотеки імені О. Гмирьова за 2010 рік / Миколаївська ОУНБ. – Миколаїв, 2011. – 108 с.
13. Звіт про роботу Сумської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Н. К. Крупської за 2010 рік / уклад. Н. В. Дмитракова ; Сумська ОУНБ. – Суми, 2011. – 41 с.
14. Інва.net. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lib.rv.ua/index.php?name=News&new_topic=2 (дата звернення 27.08.12) – Назва з екрана.
15. Кушнарченко Н. М. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарченко, В. К. Удалова. – 4-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 334 с.
16. Новый энциклопедический словарь / глав. ред. А. П. Горкин. – М. : Большая рос. энцикл. : РИПОЛ классик, 2004. – 1455 с.
17. Терещенко І. Особливості формування національного ринку електронно-інформаційних продуктів, послуг та сучасна бібліотечна діяльність / І. Терещенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2011. – Вип. 30. – С. 216–227.
18. Чуприна Л. Інформаційні ресурси НБУВ як джерело для підготовки інформаційно-аналітичної продукції / Л. Чуприна // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2007. – Вип. 18. – С. 188–197.
19. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Кондор, 2004. – 216 с.
20. Швецова-Водка Г. М. Документознавство : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Знання, 2007. – 398 с.

Инна Юрик,

зав. отделом маркетинговых исследований
Центральной научной библиотеки им. Я. Коласа НАН Беларуси

Роль белорусских библиотек в интеграции отечественной научной периодики в международное информационное пространство

Раскрывается деятельность научных и вузовских библиотек Беларуси по формированию информационных ресурсов, способствующих интеграции отечественной научной периодики в международное информационное пространство. Рассмотрен опыт Центральной научной библиотеки им. Я. Коласа НАН Беларуси по созданию электронного архива научной периодики Национальной академии наук Беларуси.

К л ю ч е в ы е с л о в а: научный журнал, научная периодика Беларуси, академическая библиотека, открытый доступ, Центральная научная библиотека им. Я. Коласа Национальной академии наук Беларуси, международное информационное пространство, электронный архив.

The article presents the activities of Belarusian academic libraries in the development of information resources, facilitating the integration of domestic scientific journals (periodicals) in the international scientific community. It also describes the experience of The Central Scientific Library named after Y. Kolas of The National Academy of Sciences of Belarus (NASB) in the creation of electronic archive of scientific journals (periodicals) of NASB.

K e y w o r d s: scientific journal, scientific publications, scientific periodicals of Belarus, academic library, open access, Central Scientific Library of the National Academy of Sciences of Belarus international scientific community, electronic archive.

Как известно, одним из основных способов научных коммуникаций и средством для ученых при опубликовании результатов собственных исследований и ознакомлении с работами коллег являются научные журналы. На них основывалась система научной коммуникации, формировавшаяся в течение нескольких столетий. Однако с конца 1990-х гг. традиционные каналы распространения результатов научных исследований посредством публикаций в научных журналах и непериодических изданиях претерпевают глубокие изменения, связанные, прежде всего, с коммерциализацией издательского процесса, стремительным ростом количества научной информации и резким увеличением изданий, выпускаемых ежегодно, электронизацией и интернетизацией науки, появлением новых форм научных публикаций и др.

Изменения в сфере научных коммуникаций отразились на деятельности научных и вузовских библиотек, поскольку они всегда являлись важнейшими, а также наиболее надежными и стабильными коммуникационными каналами научных знаний, способными в условиях многообразия форм бумажных и электронных публикаций и значительного роста количества научной информа-

ции эффективно ею управлять. Для того, чтобы не потерять свои позиции в системе информационного обеспечения науки и образования, научные и вузовские библиотеки повышают уровень внедрения в библиотечно-информационную деятельность современных информационно-коммуникационных технологий (ИКТ), на их основе участвуют в корпоративных системах, создают различные информационные услуги и продукты, обеспечивающие распространение научного знания, организацию научной информации, доступ к ней и формирование её потенциальных пользователей.

В настоящее время в ряде белорусских библиотек, имеющих ключевое значение для научной и образовательной сфер, создаются на базе программного обеспечения собственной разработки или с использованием коммерческого программного обеспечения, например в рамках автоматизированных библиотечно-информационных систем [1], полнотекстовые электронные коллекции и архивы научной периодики.

В качестве примера размещения публикаций научных журналов в репозиториях открытого доступа можно привести электронную библиотеку (ЭБ) Белорусского государственного университета

